

[Björn Elmquist]

Så til lidt om fremtiden. Det er af afgørende betydning, tror jeg, at regeringen arbejder for, at vi alle sammen hver på vores plan arbejder for, at CSCE-aftalerne får mere forpligtende karakter. Indtil nu har de jo karakter af politiske hensigtsserklæringer.

Men det, som vi lægger vægt på i den foreslåede dagsorden på dette punkt, er, at det bliver konventioner, som så skal ratificeres af de enkelte parlamenter. På den måde vil også de nationale myndigheder få en retlig forpligtelse til at følge det. Dernæst kan man tage diskussionen, som vi i øjeblikket er i færd med i Retsudvalget, om man yderligere skal lade det inkorporere i en del af den nationale lovgivning, men det ligger et stykke ude i fremtiden. I hvert fald må vi arbejde for, at aftalernes forpligtende karakter bliver styrket.

Vi taler også om, at der skal laves et uafhængigt organ til at påse, at menneskerettighederne overholdes, at disse forpligtelser tages alvorligt. Endemålet vil naturligvis være en domstolslignende instans a la det, jeg lige har talt om fra Europarådets system.

Men et nok så ambitiøst første skridt kunne være, at vi oprettede en uafhængig komité svarende til den, som man har forudset ved Den Europæiske Antitorturkonvention, som vi har stående lidt senere på dagsordenen, så det ikke blev et egentligt domstolsorgan, det, man i terminologien kalder et judicielt organ, men en komité bestående af folk, man har tillid til, folk, som har mod og – jeg havde nær sagt – mands hjerte, men i hvert fald hjerte til at stå fast og komme frem med kritik.

Så til det sidste punkt, som er meget afgørende: at man får indført den individuelle klageadgang til denne uafhængige komité. Det vil sige, at borgerne i alle disse lande kan klage over deres egne myndigheder. Det ville betyde, at en dansker f.eks. ville kunne klage over danske myndigheders fremfærd – det kan vi allerede på grund af Europarådsaftalerne – men det, der ville betyde noget, ville være, at sovjetborgere, at tjekkoslovakiske borgere og rumænske borgere ville kunne klage over deres egne myndigheder til denne uafhængige komité.

Alt dette er fremtidsmusik. Til det hører også – men det er i lidt nærmere fremtid – at ved de opfølgingsmøder, der nu skal være i Paris, København og Moskva, må vi sørge for, at de frivillige organisationer får en rolle at spille.

Derfor er den del af vores dagsorden også meget vigtig. Her har vi en chance ved Københavnskonferencen allerede til næste efterår, og vi håber meget og vil gøre, hvad vi kan, for, at regeringen her vil samarbejde meget nært, give den assistance, der overhovedet kan ydes, til at der bliver organiseret en supplerende, jeg vil ikke kalde det en alternativ, men en supplerende konference i Danmark.

Jeg kunne i den sammenhæng godt pege på mange forskellige frivillige organisationer, f.eks. den danske Helsingforskomité, men en af dem, der kunne spille en koordinerende rolle her, synes jeg ville være Det Danske Mennekerettighedscenter, som har mange indgange, og som så også måtte påtage sig at koordinere med de mange frivillige organisationer, der er relevante i denne sammenhæng.

Jeg vil slutte med et par generelle bemærkninger. Vi har her en meget kraftig sammenhæng med sikkerhedspolitikken, for den eneste mulighed, vi har for at komme videre, bort fra opdelingen af Øst og Vest og vores fjendebilleder og alt, hvad det er, er, at vi får så stor tillid til hinanden i Øst- og Vesteuropa, at vi ikke længere behøver at opruste mod hinanden. Det går, mener vi, igennem en større erkendelse af og respekt for menneskerettighederne.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Det er spørgsmålet om Europarådet. Jeg nævnte, at man kunne bruge Wien-mekanismen over for Tyrkiet. Det var hr. Björn Elmquist uenig med mig i, og hr. Björn Elmquist henviste til, at der var her andre og bedre mekanismer, f.eks. kunne man rejse sagen i Europarådet ved Den Europæiske Mennekerettighedsdomstol og bruge den mekanisme. Det er da fuldkommen rigtigt, men jeg sagde netop, at Wien-mekanismen først kom ind i billedet, efter at sagen havde været rejst i Europarådet som en anklage, eller hvad man skal kalde det, mod Tyrkiet. Man ville have tingene undersøgt, men så blev sagen droppet. Det synes jeg hr. Björn Elmquist burde have været inde på, så vi kunne have hørt hans stillingtagen til det. Sagen blev droppet, anklagen blev tilbagekaldt efter en underhåndsaftale med Tyrkiets regering om nogle forbedringer. Jeg mener ikke, disse forbedringer er sket. Jeg mener ikke, man burde have tilbagekaldt anklagen. Selvfølgelig